

محمد هاشم میرزا افسر - موافق
 رئیس - آقای آقا سید یعقوب
 آقا سید یعقوب - بنده سؤالی دارم
 رئیس - چه سؤالی دارید؟ مذاکرات
 کافی شده است فقط اعزاء کمیسیون حق
 دارند در پیشنهاد حرف بزنند بگم تبه دیگر
 قرائت میشود و رأی میگیریم
 (مجدداً بشرح گذشته
 خوانده شد)
 رئیس - آقای ارباب

ارباب کیخسرو - این جا چون آقای
 رهنما در ضمن صحبتی که فرمودند موکول
 فرمودند که بنده هم راضی بکنم با اطلاعاتی
 که بنده از سفر گذشته حاصل کردم: از نقطه نظر
 اداره مباشرت برای اینکه معلوم نیست اداره
 مباشرت در آتیه با کی خواهد بود ولی جای
 شبهه نیست که این کارخانه کاغذ سازی
 برای مملکت اگر اشتباه نشود در حکم نان
 خوردن شده است و هر فردی لازم دارد وقتی
 که بنده در آنجا بودم بنا بر تحقیقاتی که
 کردم اگر بک کارخانه با خرج ساختمان
 در حدود چهار صد هزار تومان وارد شود
 گذشته از اینکه کاغذ سالانه این مملکت را
 میدهد به اندازه یک ربع هم زیاد میآورد که
 بجای دیگر هم نقل میشود و این یکی از
 چیزهایی است که نه فقط رفع احتیاج مملکت
 را میکند بلکه در واقع میشود از این راه
 صرفه جوئی هم بکنند

رئیس - رای میگیریم بداد چهارم
 بطوریکه پیشنهاد شده است مخبر هم قبول
 کرده است آقایانی که تصویب میکنند قیام
 فرمایند

(اغلب قیام نمودند)
 رئیس - تصویب شد . پیشنهاد
 دیگر
 (بشرح آتی خوانده شد)

ماده الحاقیه - مجلس شورای ملی به
 اداره مباشرت اجازه میدهد که صرفه جوئیهای
 سال ۱۳۰۰ را به مصرف خریداری یک ماشین
 کاغذ سازی برساند

(رهنما)
 رئیس - این يك فرقی با آن پیشنهاد
 دارد ولی توضیح بدهید .
 رهنما عرض میکنم چه ضرر دارد
 حالا که روزهای آخر مجلس است يك یاد
 کاری بیشتر از یاد کاریهای ایام گذشته از
 خود باقی بگذاریم و این اعتبارا بوسیله
 بیرون برویم در اینجا موضوع صرفه جوئی
 است .

اولاً باید بنده يك توضیح مختصری
 بدهم که این بودجه راجع بسال آتیه است
 و بودجه مجلس است . بودجه مملکت هم
 نیست مجلس بفرار هوائی که الان برای
 خودش پیش بینی کرده يك بودجه تنظیم

کرده که فعلا موجود است و عبارتست از
 حقوق و کلاء و غیره . تمام اینها را در ضمن
 بودجه پیش بینی کرده است .
 از اول حمل این بودجه در اختیار
 مجلس است ولی در ماه حمل ممکن است
 مجلس باز نباشد یا لااقل اگر در حمل باز
 باشد ما تجربه کرده ایم که یکی دو ماه
 طول میکشد تا اعتبارنامه هم تصویب شود
 و تا وقتی که اعتبارنامه ها تصویب نشود
 حقوق نمیدهند .

پس یکماه حقوق و کلاء را وقتی
 حساب کنیم تقریباً بیست و چهار هزار دو بیست
 تومان با فوق العاده آقای رئیس می شود
 و اگر دو ماه تعطیل باشد که دو برابر می شود
 سه ماه باشد سه برابر میشود .
 بنا بر این صرفه جوئی عبارت از همین
 پول خزانه بوده نه پولهای دیگر و البته
 برای مصارف فوق العاده اقلامی پیش بینی
 کرده اند ما میخواهیم در این دوسه ماهی
 که فترت پیدا میشود عایدی آنها را که
 در حدود صد صد و بیست هزار تومان است
 همانطور که وجود مجلس مفید بوده است
 افتلا در غیبت مجلس هم این عایدی که از
 این محل بدست می آید برای مملکت
 بمصرف مفیدی برسد

آنوقت در سال آتیه با آن بودجه که
 ما تصویب کرده ایم فوری اداره مباشرت و
 خود آقای ارباب میتوانند همانند ماشین را
 بدهند و آن ماشین را وارد کنند و هیچ
 تجمیلی هم بردوات وزارت مالیه نشده است
 و این مملکت هم دارای يك ماشین کاغذ
 سازی شده است

رئیس - عقیده کمیسیون چیست؟
 مخبر - چون آن پیشنهادی که سابقاً
 آقای رهنما دادند بنده قبول کردم بموجب
 مذاکراتی بود که با آقایان اعضاء کمیسیون
 کردم و موافقت نامه حاصل شد ولی در این
 مورد بنده نمیتوانم قبول کنم . شاید
 اتفاقاتی افتاد و یکمدت متماری افتتاح
 مجلس ششم بتأخیر افتاد
 شیروانی - اساس مشروطیت تعطیل
 بردار نیست .

مخبر - با وجود اینکه اساس مشروطیت
 تعطیل بردار نیست ممکن است دیگر بسته
 بنظر آقایان است .
 رئیس - بنده تصور میکنم تخصیص
 صرفه جوئیهای بودجه مجلس نسبت بیک
 موردی اشکال داشته باشد معذراً بگم تبه
 دیگر قرائت می شود و رأی میگیریم .
 (ماده الحاقیه بشرح سابق
 خوانده شد)

رئیس - رأی گرفته می شود بقبول توجه
 بودن این ماده آقایانی که قابل توجه مبدانند
 قیام فرمایند .
 (اکثر برخاستند)
 رئیس قابل توجه شد پیشنهاد ختم

جلسه شده است .
 پیشنهاد دیگری هم از طرف آقای تجدد
 رسیده است قرائت میشود .
 (اینطور خوانده شد)
 بند پیشنهاد میکنم که يك جلسه روزهای
 چهارشنبه سه ساعت بعد از ظهر بر جلسات
 رسمی علاوه شود .
 رئیس - پیشنهاد آقای اتحاد هم در همین
 زمینه است .
 یاسائی - بند مخالفم
 رئیس - بفرمائید
 یاسائی - چندی قبل پیشنهاد شد بر سه جلسات
 مجلس اضافه شود و بنده هم موافق بودم
 ولی حالا متأسفانه مخالفم و عقیده ندارم بر
 عده جلسات مجلس اضافه شود بلکه عقیده
 دارم که اگر حالا منحل می شد بهتر
 بود .

رئیس - توضیح بدهید نسبت باین حرفی
 که زدید .
 یاسائی - توضیحی ندارم عقیده ام را
 اظهار کردم .
 رئیس - شما اخطار میکنم . عقیده
 انحلال مجلس را نمی شود بدون دلیل اظهار
 کرد .

اتحاد - بنده میخواستم در پیشنهاد
 توضیح بدهم .
 رئیس - ممکن است بماند برای روز
 ۳شنبه . جلسه آتیه روز سه شنبه سه ساعت و
 نیم قبل از ظهر دستور هم اولاً راپورت کمیسیون
 محاسبات نسبت باین ماده الحاقیه بعد
 بقیه دستور امروز .
 (مجلس سه ربع ساعت بعد از ظهر ختم
 شد)

رئیس مجلس شورای ملی
 سید محمد تدین
 منشی
 م شهاب
 منشی
 علی خطیبی

جلسه ۲۴۰

صورت مشروح

مجلس سه شنبه بیست و نهم
 دیماه هزار و سیصد و چهارم مطابق
 رجب هزار و سیصد و چهارم
 چهل و چهارم

مجلس دو ساعت و نیم قبل از
 ظهر بر ریاست آقای تدین تشکیل
 گردید
 (صورت مجلس يك شنبه بیست و هفتم
 دی ماه را آقای آقا میرزا شهاب قرائت
 نمودند)

رئیس - آقا سید یعقوب
 (اجازه)
 آقا سید یعقوب - قبل از دستور .
 رئیس - آقای کازرونی
 کازرونی - بعد از تصویب صورت
 مجلس
 رئیس - آقای شوشتري

شوشتري - قبل از دستور
 رئیس - آقای افسر
 محمد هاشم میرزا افسر - قبل از
 دستور

رئیس - آقای حاج حسن آقا ملک
 حاج حسن آقا ملک - در دستور
 عرض دارم

رئیس - آقای دکتر آقايان
 دکتر آقايان - قبل از دستور
 رئیس - آقای امیر حسینخان
 امیر حسینخان - قبل از دستور
 رئیس - آقای آقا شیخ جلال
 آقا شیخ جلال - قبل از دستور
 رئیس - آقای امامی

میرزا جوادخان امامی - آقای لایقوانی
 را که غایب بی اجازه نوشته اند مرخص هستند
 و مخصوصاً بتوسط بنده هم از مقام محترم
 ریاست استعجازه کرده اند خوب است
 بفرمائید ایشان را غایب با اجازه بنویسند
 رئیس - باید رسماً استعجازه کنند و
 کمیسیون هم تصویب کند مراجع به
 کمیسیون می شود و اصلاح میشود . آقای
 یاسائی

(اجازه)
 یاسائی - در جلسه گذشته بنده عرض
 کردم و مخالفت کردم با پیشنهاد آقای تجدد
 گویا سوء تفاهم شده .

مقصود بنده این بود که اگر جلسات
 مجلس زیاد شود کمیسیونها بوظائفی که
 دارند نمیرسند و مخصوصاً کمیسیون بودجه
 که با اینکه نزدیک است عمر مجلس تمام
 شود هنوز نتوانسته است راپورت خودش
 را راجع ببودجه کل مملکتی بدهد و همچنین
 سایر کمیسیونها بعلاوه در آن جلسه عرض
 نکردم منحل شود عرض کردم تحلیل برود
 و تحلیل غیر از انحلال است

رئیس - آقای طهرانی راجع بصورت
 مجلس فرمایشی دارید؟
 طهرانی - خیر

رئیس - نسبت بصورت مجلس ایرادی
 نیست؟
 بعضی از نمایندگان - خیر

رئیس - صورت مجلس تصویب شد .
 آقای آقا سید یعقوب
 (اجازه)

آقا سید یعقوب - مجلس در شرف
 اختتام است و خوشحالم از اینکه صحبتی را
 که میخواهم بکنم آقای وزیر مالیه هم
 تشریف دارند و آرزو هم در مجلس تشریف
 داشتند .

بعد از آنکه اعلان مجلس مؤسسان
 داده شد همین آقای وزیر مالیه از آقای
 وزیر داخله سؤال کردند که راجع به
 انتخابات چه اقدامی فرموده اند .
 آقای منصورالملك جواب دادند بعد
 از تمام شدن مجلس مؤسسان شروع بانخابات
 خواهد شد .

با اینکه بنده مستحضر هستم که اعلیحضرت اقدس بهلوی فوق العاده با انتخابات دارند و اول فرمانی که در دوره سلطنتشان امضا فرمودند فرمان انتخابات بود که در سوم دیماه باضاعت رسید و در ششم دیماه اعلان شد و در بیست و دوم بهمنماه مجلس پنجم اختتام پیدا میکند.

نمیدانم هیئت دولت چه خیال کرده اند و چه فکر میکنند برای انتخابات دوره ششم بنده که هیچ آثاری نمی بینم ظاهر باشد.

در دوره های گذشته یک ترتیبی واقع شد و بهترین ترتیبات دوره چهارم بود که در زمان بودن مجلس اعلان انتخابات داده شد با آن جهت باز مدتی طول کشید ولی فعلاً هیچ آثاری ازش نیست و مخصوصاً هیئت دولت فعلی که بیشترشان نماینده مجلس بوده اند عتیقه بنده این بود که بیشتر در این خصوص جدیدت فرمایند.

اگر آقای وزیر مالیه در این باب اطلاع دارند بفرمایند و اگر هم اطلاع ندارند تا کیدی بفرمایند غرض اینست که از طرف مقام محترم ریاست بهت دولت تذکر داده شود و مخصوصاً آقای وزیر مالیه که سابقاً وکیل بوده اند بیشتر در این باب جدیدت فرمایند.

وزیر مالیه چون در قانونی که در این دوره گذشت اینطور تصویب شد که در کلیه مملکت در یک روز معین انتخابات شروع شود و چون بطوری که سابقاً هم گفته شد وسائلی که تهیه شده بود از قبیل تعرفه و چیزهای دیگر برای مجلس موسسان مصرف شده بود و در بعضی نقاط اسباب کار حاضر نبود و همانطور که آقای آقا سید یعقوب اظهار داشتند اعلیحضرت اولین فرمانی که امضاء فرمودند همین فرمان بود که کاملاً بهیئت دولت تأکید فرمودند که راجع با انتخابات زودتر اقدام شود و دولت هم همین سعی را داشته است که آنچه ممکن است زودتر شروع شود.

ولی بطوری که عرض کردم چون در قانونی که نوشته شده است بایستی یک مرتبه در مملکت شروع با انتخابات شود همین که وسائل بقدر کافی تهیه و فرستاده شد (امیدوارم تا چند روز دیگر فرستاده شود) انتخابات شروع می شود.

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی - نظر باینکه انشاء الله تعالی بمیمنت و مبارکی و باقبال بیزوال اعلیحضرت شاه بافتخار دوره پنجم قریباً باینجه راه آهن بمجلس خواهد آمد بنده برای تذکر یا تذکار آنچه را میدانم و مقتضی میدانم عقیده دارم قریباً به عرض آقایان برسانم و مخصوصاً عذر می خواهم تقاضا دارم اگر چنانچه در گفتارم قصوری

باشد یا اسباب تزیین وقت آقایان بشود خرده گیری نکنند.

بنده عقیده ام این است برای راه آهن قبلاً بیک کارخانه آهن تابی خریداری شده و در یکی از نقاطی که نزدیک معدن آهن باشد دایر کنند که ما محتاج بخریدن از خارجه نباشیم و مخصوصاً از حسن اتفاق معدن آهن جایی واقع شده است که از یکطرف نزدیک بدریا است و از یکطرف نزدیک جنگل است و از یکطرف نزدیک معدن ذغال سنگ و نفت است و همچنین از سایر جهات دیگر و اینکه جمیع اینها در یکجا واقع شده باشد گمان میکنم در دنیا نظیر نداشته باشد و اگر هم نظیر داشته باشد محدود است و آن مازندران است.

دیگر در خصوص خط آهن است که از کجاها باید عبور کند چون در جریان دیده میشود که در این موضوع خیلی بحث می کنند بنده هم خواستم نظریات خودم را عرض کنم.

بنده عقیده دارم راه آهن از نقاطی باید عبور کند که آن نقاط تقریباً در وسط مملکت باشد تا طرفین راه بطور تساوی و بهتر بتوانند استفاده کنند و دیگر بایستی از نقاطی عبور کند که مال التجاره از آن نقاط زیادتر عبور کند که ویرانه است و راه عبور مال التجاره نیست یا اینکه طرفین راه نتوانند بتساوی از آن استفاده کنند.

دیگر اینکه این خط آهن باید از نقاطی عبور کند که مردمانش یک مردمانی باشند که خودشان مستحفظ راه باشند و خودشان فدا کاری و جان نثاری کنند که دولت محتاج نباشد یک قوه زیادتر و بیشتری برای حفاظت و صیانت راه درست کند حالا راه نزدیکتر باشد کوهستان کمتر داشته باشد اینها چیزهایی است که شاید حالا مقتضی نباشد عرض کنم و بنده گمان میکنم یک همچو راهی که متصرف باین صفات باشد باز هم دارای یک صفاتی باشد که حالا کمی وقت اجازه نمیدهد که اینجا عرض کنم. راه از شیراز بوشهر و بوشهر بهترین بنادر ایران است.

رئیس - آقا بهتر این نیست که در موقعی که لا بجه راه آهن میاید این اظهارات را بفرمایید؟

کازرونی - منافات دارد؟

رئیس - آقایان باید تشخیص بدهند که قبل از دستور چه موضوعی را میتوانند مذاکره کنند.

کازرونی - مانع قانونی دارد؟

رئیس - وقتی که لا بجه آمد بسایب صحبت کنید.

کازرونی - قبل از دستور هم بنده می توانم.

(صدای زنگ رئیس)

رئیس - رأی میگیریم

شیروانی - من مخالفم با رأی گرفتن

رئیس - با این کمی وقت مجلس خوب نیست زیاد وقت تلف شود لا بجه که آمد آقایان میتوانند در آن صحبت کنند و الا برای بنده چه فرق میکنند کازرونی - اگر مانع قانونی دارد بنده عرض نمیکنم.

(بمعل خود مراجعت نمودند)

رئیس - خبر کمیسیون عرایض و مرخصی راجع بمرخصی سه روزه آقای ذوالقدر که در کمیسیون هم تصویب کرده است قرائت میشود

(بشرح ذیل خوانده شد)

آقای ذوالقدر نماینده محترم در هفدهم دیماه مراجعه بکمیسیون نموده اظهار فرمودند که در مرخصی دوماهه که برای مسافرت خود بفارس داشتند سه روز بیشتر طول کشیده است و تقاضای امتداد مرخصی برای مدت مرور نمودند چون عذرایشان موجه نبوده کمیسیون امتداد مرور را تصویب نمی نماید.

رئیس - بنده اشتباه کردم. اینکه عرض کردم کمیسیون تصویب کرده است آقای دست غیب (اجازه)

دست غیب - اولاً سه روز مرخصی قابل مذاکره نیست بعلاوه ما اینجا سه ماه و چهار ماه و پنجاه مرخصی داده ایم سه روز چیزی نبود که اصلاً بمجلس بیاید و بنده تقریباً بعد از عرایض خودم مذاکرات را کافی میدانم و با این ترتیب راپورت هم مخالفم مجلس که دو ماه و سه ماه و چهار ماه و پنجاه اجازه داده است سه روز اینقدر اهمیت ندارد که زیاد درش صحبت شود.

رئیس - رأی گرفته میشود بمفاد این خبر آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند.

(سه چهار نفر برخاستند)

رئیس - راپورت رد شد مرخصی ایشان تصویب گردید خبر دیگر کمیسیون عرایض و مرخصی راجع به بیست و پنج روز مرخصی آقای شریعت زاده است کمیسیون هم تصویب کرده قرائت میشود.

(اینطور خوانده شد)

آقای میرزا احمد خان شریعت زاده نماینده محترم مبتلا به تب و نوبه شده و تقاضای بیست و پنج روز مرخصی از اول دیماه نمودند کمیسیون عذرایشان را موجه دانسته مرخصی مذکور را تصویب مینماید

رئیس - آقای دست غیب

دست غیب - موافقم

رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - موافقم

رئیس - رأی گرفته میشود بان راپورت آقایانی که موافقت قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. خبر دیگر راجع بمرخصی یکماهه آقای آقا میرزا اسماعیل خان وکیل است کمیسیون هم تصویب کرده است.

(بشرح آتی خوانده شد)

آقای آقا میرزا اسماعیل خان وکیل نماینده محترم نظر بامتداد کسالت خود و تصدیق طبیب تقاضای یکماه مرخصی از یازدهم دیماه نمودند کمیسیون عذرایشان را موجه دانسته مرخصی مزبور را تصویب مینماید.

رئیس - آقای روحی

روحی - موافقم

رئیس - مخالفی ندارد؟

(گفته شد خیر)

رئیس رأی گرفته می شود آقایان موافقت قیام فرمایند.

(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد. طرح قانونی آقای اتحاد که قریب هشتاد نفر از آقایان امضاء کرده اند قرائت میشود.

(اینطور خوانده شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی شیدالله ارکانه

نظر بمشکلاتی که ماده (۷۱) قانون استخدام کشوری برای عده زیادی از مستخدمین صدیق دولت تهیه کرده و تعدیل این ماده توجه مقامات مربوطه و کمیسیون محترم مجلس شورای ملی را نیز بخود جلب نموده است و نظر باینکه تجدید نظر در کلیه قانون مذکور در این دوره مبسر نیست

لذا امضاء کنندگان با قید دوفوریت و عدم ارجاع بکمیسیون دو ماده ذیل را پیشنهاد تصویب آنرا بنام آمایش حال صدها عائله ایرانی از مقام محترم نمایندگان ملت درخواست مینمائیم

ماده اول - اشخاصی که سابقاً مشاغل دولتی بعهده داشته و در تاریخ شروع اجرای این قانون خدمتی را متکفل نبوده اند در صورتی مستخدم رسمی محسوب میشوند که از تاریخ ۱۴ جمادی الاخر ۱۳۲۴ باین طرف ۳ سال متوالی تا پنجسال متناوب به موجب فرمان همایونی یا حکم وزارتخانه و یا بر طبق احکام رسمی حکام و رؤسای اداره دولتی و ولدی مصدر شغل رسمی بوده باشند ولی اینقبیل مأمورین در صورتی حقوق انتظار خدمت را دریافت می نمایند که مجموعاً هشت سال مصدر خدمات رسمی بوده باشند

ماده دوم - ماده (۷۱) قانون استخدام کشوری لغو و ماده فوق بجای آن برقرار است

یک نفر از نمایندگان - امضاء هم قرائت شود
 رئیس - خوانده میشود (بتفصیل ذیل خوانده شد)
 اتحاد - عبدالله یاسائی - اخگر - حبیب الله شادلو - بهبهانی - مدرس - آشتیانی - انصر - رهنما - محمد تقی اسد - دیبا - تجدد رضوی - عراقی - دیوانیگی - مزارعی - رضا افشار - سید علاءالدین - سید حسن کاشانی - دکتر آقایان - جلال الدین - غلامحسین مسعود - دستغیب - کازرونی - عبدالله مستند - محمد ولی میرزا - مهدوی - حاجری زاده - هایم - شیروانی - صادق اکبر - صدرائی - سلطانی - دولت آبادی - یحیی - زنگنه - محمد ولی اسدی - رضا حکمت - میرزا شهاب - شیخ الاسلام - امامی خوئی - عدل - ایزدی - بدالله نظامی - محمد نجات علی - اعظمی زنگنه - سیف الله اسکندری - عبدالرحمن - لرستانی - عباسی - سید کاظم یزدی - محمد وکیل - حبیب الله کالوند - حسن ملک - شریعت زاده - ابوالحسن بیرنیا - اسدالله - کردستانی - دکتر حسین بهرامی - انصهی - تهرانی - سهراب زاده - ضیاء - علی خطیبی - سید عبدالحسین صدر - سهراب ساکینیان - تقی بهار - سید مصطفی بهبهانی - معظمی - طاهری - حسین اسفندیاری - اکبر میرزا - اردشیری - رضا رفیع - علی رضا القمی - شوشتری - سید یعقوب - میرزائی - دکتر احتشام - فرزند محمود و جید - سعد - عروحو - اتابکی - میرزا آقاخان نصر انقلاب - ابوالفتح علوی - ذوالقدر - ارباب کیخسرو - حیدرقلی حشمتی - دکتر ضیائی - مفتی - امیر حسینخان قشقائی - فرج الله آصف المونی - امیر اهلیم
 رئیس - مذاکره راجع به فوریت این لایحه است
 آقای تهرانی (اجازه)
 تهرانی - موافقم
 رئیس - آقای دستغیب
 دستغیب - موافقم
 رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)
 طباطبائی دیبا - (خطاب با آقای آقا سید یعقوب) خودتان امضاء کرده اید - عرض کنم همینطور که آقای دیبا فرمودند بنده هم این لایحه را امضاء کردم ولی اینرا مسلم بدانید که امضاء در آنجا غیر از عقیده در مجلس است
 (خنده نمایندگان)
 بنده عقیده را میگویم دروغ هم نیست آنجا امضاء کرده ام یعقوب ادوسی ولی آن امضاء بر خلاف عقیده ام می باشد
 تمام آقایان میدانند که من بکلی مخالف با این قانون استفاده بوده ام و

همیشه میگویم این قانون یک لایحه نمی است که مالبه ارامی باشد
 حالا باز هم میخوام این لایحه را بزرگتر کنیم بنده تقاضا میکنم بغوریت این لایحه را نگذرانیم یک فوریت آن را رای بدهیم و برود بکمیسیون بوجه یا کمیسیون استفاده و در آنجا تطبیق بشود
 بنده اساساً نمیگویم نمیخوام رای بدهم ولی با فوریتش مخالفم برود بکمیسیون بوجه یا کمیسیون استفاده
 رئیس - آقای اتحاد
 اتحاد - بنده با اجازه آقایان میخوام علمی را که بنده و جمعی از آقایان را وادار باینکار کرد که تقاضای فوریت کردیم به عرض آقایان برسانم
 بنظر بنده آقایان در اینجا قضات عدالتند و آقایان اینکه در پشت این کرسی نطق صحبت میکنند موافقین یک نظریاتی هستند که بالاخره بایستی آن قضات عدالت یکی از این نظریات را قبول کنند تمام آقایان تصدیق می فرمایند که قانون استفاده کشوری یک مشکلاتی هم برای مملکت و دولت و هم برای افراد ایجاد کرده است و برای همین بود که تمام مقامات از دولت و مجلس معترض شدند که باید در قانون استفاده تجدید نظر بشود و برای همین هم بود که مجلس شورای ملی یک کمیسیونی تشکیل داد که در قانون مذکور تجدید نظر بکنند
 عجلاناً بنده نمی خواهم موادی را که مورد اشکال است عرض کنم فقط میخوام عرض کنم که ماده هفتاد و یک قانون استفاده کشوری تقریباً دوهزار خانواده ایرانی را بدیخت کرده است و اگر ما ملاحظه کنیم در سایر ممالک آقای آقا سید یعقوب میفرمایند برود بکمیسیون بوجه
 چندی قبل در ضمن اخبار خارجه روزنامه ایران دیدم نوشته شده است دولت آلمان روزی یک کروار بیکار را نان میدهد و در انگلستان روزی دویست و پنجاه هزار نفر سیصد هزار نفر بیکار را نان میدهند
 آنوقت مادر این طرح قانونی نگفتم به بیکارها نان بدهند گفته ایم اجازه بدهند بآنها کار بدهند و حتی ما ملاحظه کردیم و گفتیم تا هشت سال تمام خدمت نکرده باشند به آنها حقوق انتظار خدمت ندهند
 اما راجع باینکه تقاضای دو فوریت کردیم برای این بود که اولاً این چیز تازه نیست همان ماده هفتاد و یک قانون استفاده است منتهی آنجا پنج سال و هشت سال بوده است اینجا سه سال و پنج سال شده است
 بعقیده بنده مخالفت با این طرح قانونی مساری است باید بخت کردن دو هزار

عائله ایرانی در صورتیکه گفته شده تا هشت سال خدمت نداشته باشد با آنها حقوق انتظار خدمت هم ندهند
 وزیر مالیه - بنده معترضم منظور که اظهار کردند چون برای تجدید نظر در قانون استفاده یک کمیسیونی از طرف مجلس معین شده و مشغول هستند که اگر ممایبی بنظرشان میرسد اصلاح کنند و به مجلس تقدیم نمایند
 حالا آن قضیه چون همانطور که اظهار کردند در مدت خدمت و ترتیب حقوق اینها یک اختلافی پیدا میشود با آن ترتیبی که سابقاً مجلس رای داد باینجهت بنده معترضم که فلامجلس فوریت را رای ندهم و اگر هم میخواد رای بدهم بیک فوریت قائل شوم که این لایحه برود بکمیسیون و در آنجا مذاکراتی در اطراف آن بشود و نظریه دولت هم معلوم شود و در صورتی که ممایبی نداد رای بدهند و تصویب شود
 والا اگر بنا شود حالا دو فوریت تصویب شود و در مجلس مطرح گردم آن است در موقع عمل و اجرا دچار اشکال شود و بنده معترضم برود بکمیسیون
 و نظریاتی درش بشود و بعد بیاید به مجلس مطرح شود
 رئیس - آقای تهرانی (اجازه)
 تهرانی - بدیختی مستخدمین اینست که کمیسیون استفاده دوسال است تشکیل شده و تا امروز یک ماده که مشتمل بر یک جمله باشد به مجلس نراند و تا آنجا که با عصبانیت شدن مجلس شد چرا که مواد قانون استفاده بعضی هاشم ضربه حال مملکت است و بعضی هاشم مفید
 آنچه که مضر است اینست که در هر سال بواسطه ارتقاء رتبه مستخدمین یک ملیون اضافه حقوق باید داده شود
 ولی مواد مضره و ظالمه اش اینست که فضلاء امروزه مملکت که در دوره آزادی و مشروطیت تحصیلشان را تمام کرده اند اینها باید از حقوق اجتماعی دولتی محروم باشند و داخل در ادارات دولتی نشوند و مستخدم نشوند
 لیکن آن بیه های قدیمی که نمی توانند یک صفحه چیز بنویسند بواسطه اینکه قانون استفاده برای آنها یک سدسکندری شده آنها باید در ادارات باشند و حقوق های گزاف بگیرند باین جهت بود که مجلس پیشنهاد کرد که این ماده ظالمانه برداشته شود و یک ماده عادلانه جای آن بگذارند
 رئیس - کمیسیون استفاده کارش را تمام کرده است و در روز قبل مواد اصلاحی را از یورتش را حاضر کرده بودند که تقدیم مجلس کنند فقط منتظر بودند

که مخیر کمیسیون آقای شریعت زاده آن راپرت را امضاء کنند و تقدیم مجلس کنند
 بنابراین کمیسیون کارش را تمام کرده است و در همین ماده ۷۱ هم که الان مطرح است اظهار عقیده کرده است ممکن است در موقعیکه مطرح میشود آقایان ملاحظه کنند آقای رضوی (اجازه)
 رضوی - بنده هم یکی از آن اشخاصی هستم که این طرح را امضاء کرده ام ولی ممایش را بعد بخوردم آقای تهرانی فرمودند که این ماده باعث شده است که یکماده که تحصیلات جدید کرده اند بیکار باشند و اشخاص دیگری سرکار باشند
 اینماده نمیگوید آتھائی که سرکار هستند خارج شوند و عده دیگری بجای آنها بیایند میگوید یکماده دیگر را هم داخل کنند
 بنده مکرر با آقای آقا سید یعقوب مذاکره کرده ام که قانون استفاده تا ده سال دیگر بکلی مملکت را خواهد بلعید
 حالا یک چنین ماده هم بیآوریم بآن اضافه کنیم نمیدانم این را از کجا باید بیآوریم بنده میس از اینکه این لایحه را امضاء کردم دیدم برخلاف مصالح مملکت است
 از اینجهت امضاء خودم را حالا پس میگیرم
 رئیس - آقای قائم مقام (اجازه)
 میرزا یوسف خان هدل لازم است عرض کنم که معطلی کمیسیون در تقدیم راپرت راجع بقانون استفاده عده راجع باین ماده ۷۱ و یک ماده دیگر است
 این مواد را ماهر طور که زیر و رو می کردیم می دیدیم یک ضرر های مهی بیوجه مملکت وارد می آید و از آنطرف هم یک عده زیادی از مستخدمین محروم میشوند
 این بود که چندین جلسه بلکه تقریباً ده یا نوزده جلسه در این کار مذاکره شد و بطوری که حضرت رئیس هم مسبقند نمایندگان تمام وزارت خانه ها هم آمدند و باتوافق نظر نمایندگان دولت یک ماده تنظیم شده است و حالا بنده تصور میکنم اینماده با آماده ضرر میزند و خیلی دانه را وسیع میکند و ۲۰۰ هزار تومان تقریباً بودجه مملکت تحمیل خواهد کرد
 بعقیده بنده خوب است آقایان امل بفرمایند تا آنماده هم به مجلس بیاید بعد هر کدام را که صلاح دیدند قبول بکنند والا حالا کور کورانه یک چیزی رای بدهیم باین اشخاصی نیستند که جزو مستخدمین دولت باشند
 یعنی حقوقشان از اشل معمولی وزارت

یاسائی - اصلاح قانون استفاده از ابتدای دوره پنجم مطرح نظر آقایان محترم بوده و تاکنون کمیسیونی که برای اینکار معین شده موفق نشده راپرت خودش را تقدیم دارد
 یکمرتبه راپرت را داد و طبع و توزیع هم شد ولی دولت استرداد کرد و قرار شد تجدید نظری بشود تاکنون تکلیفش معین نشده
 یکماده زیادی هم از مستخدمین دولت امیدوارند که این قانون هر چه زودتر اصلاح شود البته نظر آقایان هم بر اصلاح است و ماده که متبلا به است همین ماده موضوع بحث است
 اینکه آقایان میفرمایند دو فوریت لازم نیست و رای یک فوریت کافی است یا فلاتقدر بر بوجه مملکت تحمیل میشود بنده عرض میکنم اینطور نیست اگر الان بوزارت داخله مراجعه فرمایند ملاحظه خواهید نمود که ما مورین سجل احوال تمام از اشخاص بی سابقه انتخاب شده اند و آن نقل و انتقالی که باید از وزارت خانه بوزارت آید مراعات نشده و بعمل نیامده است و ماد آتیه برای تشکیلات ثبت اسناد و سجل احوال که در ایالات شروع خواهد شد ناچار خواهیم بود که از اشخاص بی سابقه استفاده کنیم
 آقایان میفرمایند دویست هزار تومان بر بوجه مملکت اضافه میشود بنده عرض میکنم اینطور نیست و سوء تفاهم است و اینکه میفرمایند ماد مورن به این لایحه را به کمیسیون ارجاع و احاله کنیم تا خبر ثانوی به مجلس بیاید
 بنده عرض میکنم عمر مجلس کفاف و فایانیکار نخواهد کرد زیرا چند جلسه دیگر بیشتر بعمر مجلس باقی نمانده است و اگر آقایان واقفاً در نظر دارند که این ماده اصلاح شود خوب است همین حالا که مطرح است تکلیفش معین شود
 جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است
 وزیر مالیه - در قسمتی که آقای یاسائی راجع بوزارت داخله اظهار اشاره فرمودند لازم است عرض کنم که این مسئله خیلی در وزارت مالیه محل توجه و در وقت شد حتی الامکان سعی میشود اشخاص بی سابقه داخل در خدمت و وارد در ادارات نشوند و تا اندازه هم همینطور شده و از اشخاص بی سابقه حتی الامکان جلو گیری میشود
 اینکه فرمودند برای سجل احوال یک اشخاصی بی سابقه فرستاده شده اند اینها یک اشخاصی نیستند که جزو مستخدمین دولت باشند
 یعنی حقوقشان از اشل معمولی وزارت

خانه ها کمتر است و پانزده تومان ۲۰ تومان
 دوره پنجم مطرح نظر آقایان محترم بوده و تاکنون کمیسیونی که برای اینکار معین شده موفق نشده راپرت خودش را تقدیم دارد
 جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است
 رئیس - رای گرفته میشود بغوریت اول این طرح آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند
 (اکثر قیام کردند)
 رئیس - تصویب شد رای گرفته میشود بغوریت دوم
 آقا سید یعقوب - بنده پیشنهادی عرض کردم
 (بشرح ذیل قرائت شد)
 بنده پیشنهاد می کنم که فعلاً این طرح از دستور خازت شود تا راپورت کمیسیون استفاده مطرح گردد
 آقا سید یعقوب - عرض می کنم در اینجا که آقای عمل که عضو کمیسیون قانون استفاده هستند اظهار کردند و مقام ریاست هم فرمودند که این کار در کمیسیون استفاده تمام شده و در آنجا یک راپورتی تهیه کرده اند و آن راپورت هم معلوم می شود که محل نظر مجلس ماده هفتاد و یک است
 حالا که بیک فوریت رای داده شده بنده عقیده ام این است که بغوریت ثانویش رای داده نشود تا آن راپورت کمیسیون هم به مجلس بیاید و کاملاً در اطرف قضیه مطالعه شود و با آن مقایسه بشود و نظردولت هم ضمناً جلب شود بعد هر کدام که بهتر دیدیم آنرا قبول کنیم
 بنده خودم این لایحه را امضاء کردم و با آقایان هم در اساس قضیه مخالفتی ندارم و مقصودیم در بین نیست پس خوب است بماند تا راپورت کمیسیون هم به مجلس بیاید و از روی مطالعه و دقت رای داده شود
 رئیس - بنده تصور می کنم حالا نمی شود باین پیشنهاد رای گرفت مگر این که فوریت ثانوی را هم مجلس تصویب کند آنوقت این پیشنهاد مطرح شود چون در هر موقعی دولت و نمایندگان حق دارند طرح قانونی تقدیم کنند و تقاضای فوریت نمایند ولی اگر بخواهیم حالا باین پیشنهاد رای بگیریم اسباب زحمت خواهد شد
 از این جهت اول رای می گیریم بغوریت دوم طرح بماند پیشنهاد شما رای خواهیم گرفت رای گرفته می شود بغوریت ثانوی شور در خود مجلس بدون ارجاع به کمیسیون آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند
 (جمع کثیری قیام کردند)
 رئیس - تصویب شد - حالاً رای می گیریم به پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب

اتحاد - بنده مخالفم
 رئیس - بفرمایید
 اتحاد - بنده خیلی متأسفم که در اینجا باید بیک حقیقتاً اعتراف کنم و آن این است که بعضی از آقایان نمایندگان خوبست تأمل بفرمایند امضاء شان خشک بشود بعد مغالفت بکنند
 آقا سید یعقوب - زور است! اصرار می کند آقا بزور امضاء میگیرید
 اتحاد - بریز و زحمت آقای رهنما یک منطقی را فرمودند که خیلی صحیح و معقول بود آن اینست که این جا کرسی بحث است یعنی جائی است که باید بیائیم و صحبت بکنیم شاید همدیگر را متقاعد کنیم
 اینکه تقاضای دو فوریت شد و مجلس هم رای داد برای اینست که این مسئله زودتر بگذرد و مقصود بعمل آید و الا اگر بنا میشد بیک فوریت رای میدادید و یک فوریت را سلب میکردید باز دستور خارج میکردید
 اما خروج از دستور که برخلاف نظامنامه است برای اینکه وقتی مجلس رای داد که باید در خود مجلس مطرح شود در همان جلسه باید مطرح شود و غیر از این دیگر معنی ندارد
 یک نفر از نمایندگان - ممکنست در جلسه بهمهم مطرح شود
 اتحاد - اینکه تقاضای دو فوریت شد برای رفع هر گونه اشکال بود زیرا ملاحظه بفرمایند اگر بیک فوریت رای داده میشد این میرفت بکمیسیون و بجائی میرفت که قانون استفاده در آنجا است و آن قانون هم دارای چند ماده است که باید اصلاح شود آنوقت ضمیمه آن میشد و ممکن بود در اطراف هر یک از آن مواد پیشنهاد آتی بشود و قابل توجه هم بشود آنوقت اینماده میماند و عملی نمیشد
 بنده اینماده را بنام بکمیسیون بدیخت تقاضا کردم و میدانم که یکماده ما مورین کرده اند و خارج شده اند ولی کسیکه بیست روز بیشتر مدت خدمت ندارد و مشغول کار است میفرمایند برود بکمیسیون همین ماده است و چیز مهمی نیست
 لذا از آقایان تمنی میکنم حالا این را مطرح بفرمایند منتهی اگر اصلاح عبارتی بنظرشان میرسد پیشنهاد کنند تا اصلاح شود و کار تمام شود
 کفیل وزارت معارف - خاطر محترم آقایان خوب مستحضر است که قانون استفاده در نتیجه یک تجارت و مطالعات چندین ساله مستخدمین و ما مورین دولت نوشته شد
 با وجود این بر سر این قانون تدوین و در مجلس شورای ملی تصویب شد

دوره پنجم
 در موقع عمل ملاحظه شد که یکمخطورات و اشکالاتی ایجاد کرده و در قانون تقاضای است که لازمست آنها را رفع نمایند
 برای همین توجه ثانوی بود که در خود مجلس پیشنهاد شد یک کمیسیون خاصی تشکیل شود در این قانون استفاده تجدید نظر نماید در این اوقات اخیر کمیسیون عده نماینده از ادارات دولت خواست و از آنه دعوت کرد که حاضر شوند و نظریات خودشان را اظهار نمایند یکی دومرتبه با آقای قائم مقام و آقای عسرا انقلاب نشستیم و مذاکراتی هم شد و یک قسمتهائی از قانون استفاده را تصحیح کردند بطوری که هم خزانه دولت رعایت شود و هم مستخدمین سده ما وارد نیاید و بدوره خدمتشان خللی وارد نشود
 غرض عرض بنده این است که باچار باید تصدیق کرد که تجربه ما مورین دولت که خودشان مباشر عملی هستند البته در این قانون مدحیت دارد
 بنده انکار نمیکنم که توجه نمایندگان محترم و دقت آنها در اطراف قانون و بالاخره اطلاعاتیکه از حوزه ادارات دولتی دارند کافی و وافی است ولی در همین حال تصدیق باید کرد که ما مورین دولت همه اساساً یکتجارب و اطلاعاتیکه دارند که با بدیعت آن تجارت بشود و در موقع تدوین یک لایحه البته مؤثر باشد
 حالا هم که آقایان بدو فوریت این لایحه رای داده اند بعقیده بنده هیچ ضرری ندارد ممکن است این لایحه حالا بماند تا در کمیسیون مطرح شود و با نظریات کاملی اصلاح شود
 رئیس - آقای صیاهم پیشنهادی کرده ام مشعر بر خروج این لایحه از دستور رای گرفته میشود بخروج از دستور امروز آقایانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند
 (جمع کثیری قیام کردند)
 رئیس - تصویب شد - خبر کمیسیون محاسبات مجلس چون حاضر نیست موکول خواهد شد به بعد از تنفس پیشنهادی است از طرف جمعی از آقایان راجع بدستور قرائت میشود
 (بشرح ذیل قرائت شد)
 بنده پیشنهاد میکنم لایحه لوله کشی نطق بیجار خاله در درجه اول جزو دستور قیام فرمایند
 رئیس - آقای شیروانی (اجازه)
 شیروانی - عرض میکنم هالب پیشنهاداتی که در این مجلس می شود بنده بیبین تمام خرج برای مملکت و هبارتست از استفاده معلم یا اصلاح قانون استفاده برداخت دیون دولتی و سایر چیزها که تمام

یک چ زهائیت که خرج است و باید بویل داد
 کازرونی - زنده باد بول هنده
 شیروانی - در مقابل افلاخوست که یک عایدی هم برای مملکت پیدا کنیم از این جهت ما این پیشنهاد را کردیم
 الان مدت دو سال است که این لایحه در مجلس است ۳ مرتبه هم در سه دوره از کمیسیون گذاشته دو سه ماده هم بیشتر نیست نسبت به عایدی هم برای دولت است
 امتیاز هم نیست فقط یک اجازه است که در رشت نفت را با تلمبه حاضر کنند ملاحظه میفرمایند که وسایل حمل و نقل مخصوصاً در طرف شمال مملکت خیلی سخت و دشوار است و اسباب زحمت شده است
 از قراریکه بنده شنیده ام از قزوین بطهران حمل مال التجاره می آورد و این یک چیز است که ده دقیقه هم بیشتر کار ندارد و برای مملکت هم فایده دارد خوب است آقایان رای بدهند که این موضوع مطرح شود
 رئیس آقای رضوی (اجازه)
 رضوی - بنده مخالف نیستم با اینکه این لایحه جزو دستور بودلی دستور معین بود دیون دولتی جزو دستور بود و نمی دانم برای چه باید دستور عوض شود و هر دقیقه تغییر دادن دستور معنی ندارد ممکن است همان دستوریکه هست باشد بعد این سه هفته جزو دستور شود
 رئیس - رای میگیریم باین پیشنهاد
 آقایان موافقین قیام فرمایند (ممدودی قیام کردند)
 رئیس - تصویب نشد
 کفیل وزارت معارف - بنده تمنای واشتم که آقایان موافقت بفرمایند که یکی دو فقره لایحه مملکت مدونه صنعتی که در کمیسیون بانام رسیده جزو دستور شود
 رئیس - ممکن است موافقت بفرمایند جزو دستور جلسه آتی شود
 شیروانی - پس همان دیون دولتی که جزو دستور بود خوبست مطرح شود
 رئیس - ماده اول لایحه پرداخت دیون دولتی قرائت میشود
 (شرح ذیل قرائت شد)
 ماده اول - برای اینکه دیون دولت بانباغ ایران تحت ترتیب منظمی نادیده شود مجلس شورای ملی بوزارت مالیه اجازه میدهد بمبلغ چهل میلیون قران بشرح اسهام دولتی رای مصرف داخلی طبقه و صادر نماید

رذیف عداسهام
 الف ۲۰۰۰۰
 ب ۱۰۰۰۰
 ج ۲۰۰۰۰
 د ۱۰۰۰۰
 تبصره ۱ - اسهام مزبور بانباغ ایرانی که از دولت طلب کار می باشد در ازای طلب مسلم آنها داده میشود و اعطای اسهام مزبور بطریق خواهد شد که حتی الامکان بهر دایره بزرگترین اسهام ممکنه داده شود
 مثلاً اگر کسی سه هزار و هفتصد و پنجاه تومان طلب دارد سه سهم هر اثر تومانی و یک سهم یا صد تومانی و دو سهم صد تومانی و یک سهم پنجاه تومانی داده خواهد شد
 تبصره ۲ - هیچ سهمی از اسهام را نمیتوان مستقیماً باشخاص یا موسسات تسلیم نمود جز بموجب درخواست صادره بر طبق قانون خزانه داری کل و در عرض دین مسلم دولت است بیکی از باغ ایران در ازاء انجام خدمت یا تحویل اموال مشروط بر این که دین مزبور راجع بقبل از اول حمل ۱۳۰۲ بوده و برای تادیه آن اعتبار مخصوص از طرف مجلس شورای ملی تصویب شده باشد
 رئیس - آقای کازرونی (اجازه)
 کازرونی - بنده عقیده ام این است که قبل از همه چیز ما بایدستی در نظر بگیریم که تشخیص دیون دولتی را کی باید بدهد مشخص کیست؟
 در اینجا بنده گمان میکنم چون مذاکره در ماده اول است میشود در کلیات حرف زد بعقیده بنده باید یک ماده ضمیمه این لایحه شود که یک کمیسیون مختلطی تشکیل شود که تشخیص این دیون را بدهد و اسناد و مدارکی که مردم در دست دارند بامرانی که در اینجا قید شده مقایسه و تطبیق کند و تشخیص بدهد والا اگر بنا شود تشخیص اینکار با وزارتخانه باشد که هر چه دلش خواست تشخیص بدهد
 بنده گمان میکنم اسباب سوء ظن و بدگمانی و قبیل و قائل خواهد بود ولی اگر یک کمیسیون مختلطی تشکیل شود این معظورات همه رفع خواهد شد و اگر چنانچه یک وقتی صحبتی راجع به دیون دولتی بشود اشکالی نخواهد داشت
 رئیس - آقای میرزا محمد خان وکیل (اجازه)
 میرزا محمد خان وکیل - گمان میکنم آقای کازرونی درست لایحه دولت را مطالعه نفرموده اند زیرا خود لایحه یک ترتیب منظمی دارد که حل اشکال آقای کازرونی

هر سهام
 مجموع قیمت اصلی کلیه اسهام
 هر رذیف
 قران ۱۰۰۰۰۰۰۰
 > ۱۰۰۰۰۰۰۰
 > ۱۰۰۰۰۰۰۰
 > ۱۰۰۰۰۰۰۰
 را خواهد کرد
 دولت که این لایحه را داده مقصودش همان مطالبات مردم است که از چند سال قبل تا بحال از دولت طلب کارند و هنوز بلا تکلیف اند و خود رئیس کل مالیه هم اعتراف میکند که بواسطه این قضیه یک قدری اعتبار دولت متزلزل شده است و این که میفرمایند چگونه دین دولت را تشخیص بدهند و مشخص آن کیست؟
 این مسئله واضح است تشخیص این امر اولاً با اسناد دولت است که در دست طلب کارها باقی مانده علاوه خود د کتر میلسو مستشار مالیه که امروزه طرف اعتماد خود آقای کازرونی هم هست این امر را البته تشخیص خواهد داد بدیهی است پول مفت بکسی داده نخواهد شد
 علاوه یک شرایطی معین شده که اگر آقای کازرونی درست ملاحظه بفرمایند کاملاً رفع اشکال خواهد شد
 نوشته اولاً در ظرف بیست سال و هر سالی چقدر داده خواهد شد
 خودشان ملاحظه میفرمایند الان قریب بیست ماه است که یک هده در مجلس متحصن هستند و غالب اینها پول دستی بدولت داده و باید یک ترتیبی شود که این هاهم راحت شوند
 رئیس - آقای شیروانی (اجازه)
 شیروانی - عرض میکنم اولاً خاطر محترم آقای رضوی را مطمئن میکنم که این لایحه هیچ ربطی باین اشخاص که جلو ما را میگیرند ندارد یکشاهی هم باینها داده نخواهد شد
 در کمیسیون هم که راجع باین اشخاص مذاکره شد بنده سوال کردم که کار این بیچاره ها چه میشود جواب دادند اینها را ما نمی توانیم شامل این قانون قرار بدهیم ولی چون کمیسیون بودجه در این لایحه نمی توانست دخالت کند و فقط در اعتبارش بایستی دخالت کند لذا ما حرفمان را گذاشتیم که در مجلس بزنیم
 بنده در این لایحه خوب مطالعه کردم و اتفاقاً دیدم آن اشخاصی که به دولت پول دستی داده اند هیچ داخل این لایحه نیستند و گمانیکه بقول آقای اجاق در کرمانشاه پول بدولت داده اند و برات گرفته اند آن هارا هیچ شامل نیست
 اگر در این لایحه قدری دقت به

فرماید لاغیر شواهد فرمود که لایحه راجع است بفلان آقای که حقوق را نگرفته یا اینکه مستوری و شهر فلان سالش عقب افتاده
 غرض این است این لایحه را این قبیل دعوی است آنوقت یک هم ترتیب مهمی را که موضوع اقتصادی است می خواهند بنام این قانون آنرا خراب نمایند و مبتذل کنند
 موضوع این است که اسهام دولتی چاپ کنند
 بعقیده بنده این قبیل قوانین را نمی شود اینطور از مجلس گذراند
 دولت اگر فرضاً پولی بدهکار است مردم باید از مردم اعتبار بخواهد پول مردم را بدهد
 یک موضوع دیگری که در این مملکت باقی مانده همین است که میخواهند باین وسیله او را هم از بین ببرند
 موضوع این است که دولت ایران هم مثل سایر جاهای دنیا اسکناس چاپ کند و سند خودش را تحت نمرة ترتیب در بیاورد و بدست مردم بدهد تا بجای پول داد و ستد شود
 یک همچو موضوع مهمی را ما می خواهیم باین عنوان خراب کنیم در کمیسیون بما گفتند که این یک چیز مهمی نیست فقط ما میخواهیم در تحت این عنوان مطالباتی که مردم از دولت دارند تدریجاً بدهیم تا استهلاك شود ولی سهام چاپ کردن راه اینکار نیست زیرا باید یک اسناد و قبوض داد مردم که فلان شخص که از دولت فلان مبلغ طلبکار است در مدت ده سال یا پانزده سال مطابق این سندی که دولت بیاورد و پشت سندش وجه ضمنی کنند پولش را بگیرد
 ولی سهام چاپ کردن و تاسیس بانک یک طریق عمل دارد و بالاخره دولت بکروزی باید اسکناس چاپ کند و ما آن را باین ترتیب داریم خراب میکنیم و اعتبارات را از اذین میبریم
 بنده معتقدم که اگر دولت ایران خواست چاهی مردم بدهد باید مثل تمام دنیا در مقابل آن سرمایه نقدی و طلا موجود داشته باشد که هر روزی صاحب سهم آمد در بانک دولت و گفت پول آتیه من را بدهد که در آتیه وضعیت اعتبارات ما مثل سایر جاهای دنیا شود
 ولی در مملکت ما بواسطه اینکه تا امروز اینکار را نکرده اند یعنی اسکناس چاپ نکرده اند (در عین اینکه یک مملکت که پولی است) معذراً اعتبار پولش باقی است یعنی پولش خیلی تغییر نمیکند و بالا باین میروند همیشه پول طلا و مخصوصاً

پول نقره اش یک قیمت ثابتی دارد که هیچ تغییر نمیکند
 اما اگر در مقابل این خواستیم کاغذ چاپ کنیم یا اینکه هنوز یک فکری نکرده ایم که چه جور آن کاغذها را بچربان بیندازیم و اعتبار آن را حفظ کنیم آن دولتهائی که میبازدها پول در خزانه شان بود نتوانستند اینکار را اجرا کنند ما چطور میتوانیم با این ترتیب اسکناس چاپ کنیم و منتشر کنیم و بدین دست طلبکارها مان
 اینست که در این موضوع یک قدری باید بیشتر دقت کرد بلی اگر طرز این ماده تغییر کند یعنی تبدیل شود بقبوض باید یک اسناد مدت دار و تمام بدهی دولت را هم که تا امروز مردم بدهکار است در او قرار بدهند و تمام بدهکاریهای دولت داده شود
 بنده بنام حفظ اعتبار دولت یکی از موافقین جدی هستم که دولت در تحت یک ماده دومانه بیاورد بگوید اینقدر اعتبار میخواهیم برای بدهیهای خود و یک ماده بگذراند که این مطالبات را در ظرف ده سال یا نوزده سال بیست سال استهلاك بپردازد
 اگر این طریق بود بنده کاملاً موافقم ولی این لایحه اینطور نیست و بالاخره تبدیل پول سفید بکاغذ است و اینهم بعقیده بنده اعتبارات دولت را از بین می برد و این قانون از نقطه نظر اقتصادی برای مملکت بکلی مضر خواهد بود
 وزیر مالیه - گمان میکنم آقای شیروانی شاید یک قدری از این قسمت ها که نوشته شد درست متوجه نفرمودند و الا این اظهارات ایشان با مقصودی که ما داریم و اظهار کرده ایم اگر درست دقت بفرمایند نظر ایشان را کاملاً تأیید میکنم و مخالف بانظریه ایشان نیست
 اولاً اینکه میفرمایند دولت میخواهد اسکناس چاپ کند و بعنوان سهام بدهد بدست بدهکارانش اینطور نیست زیرا دولت هیچ نمیخواهد اسکناس چاپ کند و رواج بدهد بلکه نظر دولت این است که بدهی هائی که مردم دارد این بدهی را بایک طرز ترتیب معینی که از این لایحه نوشته شده است بپردازد
 یعنی در آن اوراتی که چاپ میشود نوشته میشود که مبلغ چقدر است و تقریباً این ترتیب همان حالی را دارد ایشان فرمودند منتهی اسمش را می خواهند سهام بگذارند یا اسمش را قبوض یا سند یا هر چه میخواهند بگذارند
 فرقی نمی کند و بعد از اینکه این اوراق چاپ شد آنوقت در یک مدتی که برای پرداخت آن یعنی از حالا تا بیست سال معین شده در هر سالی یک قدری از آن ها پرداخت خواهد شد که بعد از بیست

سال تمام قروض دولتی پرداخت شده باشد
 این درست همان نظری است که ایشان فرمودند و اینک نفرمودند این قبوض را چاپ کنند و پشت سند وجه ضمنی کنند و پولش را بگیرند همین سهام را مستند چاپ کنیم که در هر سال هر کس طلبکار است یکی از اسهامش را بیارود و پولش را بگیرد و اینهم همانطوری که می فرماید منتهی عبارتش با هم فرق دارد
 برای اینکه ما میگوئیم سهام باشد شما میگوئید قبض باشد شما می فرماید پشت آن وجه ضمنی شود ما میگوئیم در هر سال بیاید و یک قسمتش را بدهد و پولش را بگیرد
 سر کار میفرمایند در مدت معین پرداخته شود ما میگوئیم در مدت معین هر سال یک قسمتش پرداخته شود و هیچ عنوان اسکناس که اعتبارش از بین برود در بین نیست و اینکه مدت معین شده برای این است که بطررتدریجی دولت بپردازد چون دولت اگر محلی داشت و می تواند مطالبات مردم را بپردازد ولی چون حالا محلی ندارد این است که باین ترتیب میخواهد تمام مطالبات مردم را در مدت معین پرداخته شود و بنده گمان میکنم اعتراضات ایشان وارد نباشد
 اما اینکه راجع باعتبار از سنه ۱۳۰۲ بیاید و قبل از آن اظهار فرمودند چون اواخر ۱۳۰۲ به بعد مرتباً پرداخته شده و اگر یک موقوفه هائی یا مطالباتی هم داشته باشد در ضمن بودجه های امسال و سال بعد پرداخته خواهد شد
 این است که قسمت های بعد از جزء این حساب نکرده اند و مال قبل از سیصد و دورا جزء این سهام پیش بینی کرده اند و اما راجع بتمام مطالبات که فرمودند اولاً در تبصره دوم ماده اول مصرح است و طلب هائی که مردم دارند در ضمن تبصره اغلب زیر اطلب های مردم یا از باب خدمتانی است که بدولت کرده اند یا اینکه از باب مستفوی و غیره از دولت طلبکار شده اند و در هر صورت این طلب از باب یک معارجی است که دولت در هر سال میبایست بکند و از هده پرداخت یک قسمت از آن بر نیامده و مانده است
 حالا آن قسمت هائی را که نداده اند معین کرده اند که باین ترتیب پرداخته شود مثلاً یک کسی مستفوی داشته یا یک حقوقی از باب خدمتی که بدولت کرده یا یک قسمت های دیگر در آن موقع دولت پیش بینی شده که این طلبها را دولت بپردازد یا فرضاً همانطوریکه فرمودند مال اداره حمل و نقل و غیره ذالک اینها جزو بودجه های هر ساله بوده که در آن موقع دولت نتوانسته بپردازد و حالا باین وسیله خواهد پرداخت البته آنچه که مطابق یک تصویب نامه های صحیحی بوده بعقیده دولت است و بموجب این قانون رسیدگی میکند و با قوانین رسایر پرداخته و اگر در دست است می تواند مطالبه میکند اگر درست است می پرداختد و اگر طلبکار است یکی از اسهامش را بیارود و پولش را بگیرد و اینهم همانطوری که می فرماید منتهی عبارتش با هم فرق دارد
 بعقیده بنده این است که اسهام دولتی چاپ کنند و بدست مردم بدهد تا بجای پول داد و ستد شود
 یک همچو موضوع مهمی را ما می خواهیم باین عنوان خراب کنیم در کمیسیون بما گفتند که این یک چیز مهمی نیست فقط ما میخواهیم در تحت این عنوان مطالباتی که مردم از دولت دارند تدریجاً بدهیم تا استهلاك شود ولی سهام چاپ کردن راه اینکار نیست زیرا باید یک اسناد و قبوض داد مردم که فلان شخص که از دولت فلان مبلغ طلبکار است در مدت ده سال یا پانزده سال مطابق این سندی که دولت بیاورد و پشت سندش وجه ضمنی کنند پولش را بگیرد
 ولی سهام چاپ کردن و تاسیس بانک یک طریق عمل دارد و بالاخره دولت بکروزی باید اسکناس چاپ کند و ما آن را باین ترتیب داریم خراب میکنیم و اعتبارات را از اذین میبریم
 بنده معتقدم که اگر دولت ایران خواست چاهی مردم بدهد باید مثل تمام دنیا در مقابل آن سرمایه نقدی و طلا موجود داشته باشد که هر روزی صاحب سهم آمد در بانک دولت و گفت پول آتیه من را بدهد که در آتیه وضعیت اعتبارات ما مثل سایر جاهای دنیا شود
 ولی در مملکت ما بواسطه اینکه تا امروز اینکار را نکرده اند یعنی اسکناس چاپ نکرده اند (در عین اینکه یک مملکت که پولی است) معذراً اعتبار پولش باقی است یعنی پولش خیلی تغییر نمیکند و بالا باین میروند همیشه پول طلا و مخصوصاً

که کمتر است به اسهام پنجاه تومانی داده شود
 این را هم از این نقطه نظر پیشنهاد کرده اند که اول بطلبکارهای خورده یا وین بضاعت پرداخته شود بعد بکلی ها و این بعقیده بنده یک عیبی خواهد داشت و آن عیب این است که اگر بنده ده هزار تومان از دولت طلبکار باشم دولت ده سهم هزار تومانی بمن میدهد من این ده سهم هزار تومانی را بهیچ درد خود نمی توانم بزنم و این سند ها حالت وقفه پیدا میکنند یعنی در گوشه یک صندوق بماند تا موقعیکه بیک ترتیبی پرداخته شود
 اما اگر اسهام خورد باشد هزار گونه معامله ممکن است من با این بکنم که هم از برای من که طلبکار دولت هستم کشایشی شده باشد و هم از طرف دیگر چون یک جائزه دولت در ماده بدش معین کرده برای تقسیم جائزه هم ممکنست یک صاحب سهم پنجاه تومانی امیدواری داشته باشد که بتواند سیصد تومان یا چهار صد تومان یا بانصد تومان جائز ببرد
 بنابر این مردم را تشویق میکند که بتوانند این سهام بخرند و با این معامله کنند و این دو حسن خواهد داشت یکی کشایشی برای طلبکارها هم برای دولت اعتباری ایجاد میشود که همه کس بتوانند بدولت قرض بدهد و اعتبار دولت که در داخله مملکت امروزه وجود خارجی ندارد و کسی حاضر نیست بدولت قرض بدهد این اعتبار متدرجاً ایجاد می شود
 حائری زاده مخبر کمیسیون فواین مالیه - نظر نماینده محترم در این پیشنهاد است که سهام درشت نباشد و تمام سهام خرد باشد که صاحبان سهام بتوانند بهتر بصرف برسانند با این نظر کمیسیون اصولاً مخالف نیست ولی چون در این قسمت پیشنهادهای دیگری هم هست که اگر این پیشنهاد قبول شود سایر اسهام ممکنست تغییر پیدا کند و باید اصلاح شود
 بنده عقیده ام اینست که این پیشنهاد نهاد ارجاع شود بکمیسیون تا ما سایر پیشنهادها را مطالعه کنیم و بعد مجدداً بیاید
 رئیس - در فقره پیشنهاد دیگر هم راجع باین ماده رسیدگی از طرف آقای آقا شیخ جلال و دیگری از طرف آقای کازرونی آن هاهم بکمیسیون مراجعه میشود اگر آقایان موافقت بفرمایند

دردقیقه تنفس داده شود. در این موقع جلسه برای تنفس تعطیل و پس از نسیان مجدداً تشکیل گردید.

رئیس - خبر کمیسیون مجامع راجع بماده الحاقیه مربوط بودجه مجلس که موکول بعد از تنفس شده بود فعلاً برایش رسیده بعرض مجلس میرسد (بمضمون ذیل فراموش شد)

کمیسیون مجامع مجلس ماده الحاقیه پیشنهادی آقای رهنما را تحت شور و مذاکره قرار داده چون در این مورد محتاج بآدمه مذاکرات زیادی بود در نتیجه بودجه ۱۳۰۵ مجلس بتأخیر می افتاد بنابراین کمیسیون عقیده دارد که از ماده الحاقیه مزبور صرف نظر شود.

رئیس - آقای رهنما (اجازه)

رهنما - بنده می خواستم موافقت کرده باشم با این لایحه ولی عیبی در آن می بینم که لازم می دانم آن را عرض کنم کمیسیون که تشکیل شد در این خصوص مذاکره می کردند آقای وزیر مالیه هم تشریف داشتند مذاکراتی شد راجع به دو قسمت از این بودجه بود یک قسمت ماده چهارم آن قسمت بتصویب مجلس رسیده است و بنده عرض نمیکنم.

ولی در قسمت دوم که آقای وزیر مالیه هم در آنجا یک مذاکره ای کردند راجع به آن گمان میکنم محتاج بیک مطالعه زیادتری است و باید بادرلالت یک مذاکرات بیشتری در آن خصوص بشود پس از آن در مجلس مطرح شود.

لهذا بنده عقیده ام اینست که این قسمت عیالاً بماند تا بادلالت مذاکره شده و آن وقت طرح شود ولی اساس آن دودر ماده چهارم که شده باید محفوظ باشد تا بادلالت مذاکره شود.

رئیس - آقای کازرونی (اجازه)

کازرونی - بنده گمان می کنم یک چیزی که بکننجه فوری دارد برای این مملکت همان ماده الحاقیه است و اگر چنانچه اورا هم با مطالعه امروز و فردا بر کنار کنیم معلوم نیست چه وقت نتیجه میدهد و کمی بمشور خواهیم رسید.

این ماده الحاقیه یکی از مسائل مهمه یا غوامض نیست که محتاج بمذاکرات زیاد باشد فقط با اداره مباشرت اجازه داده میشود که از وجودی که زائد از مصرفش است اداره مصالح و فوائد عمومی شرح کند این دیگر چه اشکالی دارد که تعمق نظر فوق العاده در آن بکنند این یک اجازه ای است که بدارد مباشرت داده میشود و اداره مباشرت هم البته در حدود اختیاراتی که دارد بیک اقدامات و تحقیقاتی می کند.

فرض میکنم برخورد بیک اشکالی بمجلس عرض می کند و مجلس اشکال را رفع می کند در هر حال بنده گمان میکنم مسئله کفایت سازی یکی از مسائلی است که نباید از امروز فردا بگذرد و هر چه زودتر بشود بهتر است.

رئیس - آقای اخگر (اجازه)

اخگر - اساس ماده الحاقیه همانطوری که آقای رهنما فرمودند در ماده تأمین شده و با این حین اوقات مجلس البته مقتضی نیست که این کار را ما بدون مطالعه و تفکر کنیم ولی اساساً تصویب شده است که اینکار بشود حالا از چه بولی بشود؟ از چه عملی بشود؟ اینها محتاج بیک مذاکرات زیادی است که باید بعد بشود و بهتر این است که این مسئله بماند تا بعد با نظر دولت ترتیبی برای این کار داده شود.

رئیس - رای گرفته میشود یاسانی - یکمرتبه دیگر فرمت شود رئیس - صرف نظر شده است از ماده الحاقیه یعنی رد کرده است یاسانی - تقاضای صرف نظر است.

رئیس - خیر تقاضا نیست عقیده است یکدفعه دیگر فراموش میشود (مجدداً شرح گذشته خوانده شد)

رئیس - رای گرفته میشود بمفاد این خبر آقایان موافقین قیام فرمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. شورد کلمات بودجه آتی بمجلس است. مخالفتی ندارد.

رئیس - رای گرفته میشود بودجه یکدفعه دیگر فراموش میشود.

ولی در قسمت دوم که آقای وزیر مالیه هم در آنجا یک مذاکره ای کردند راجع به آن گمان میکنم محتاج بیک مطالعه زیادتری است و باید بادرلالت یک مذاکرات بیشتری در آن خصوص بشود پس از آن در مجلس مطرح شود.

لهذا بنده عقیده ام اینست که این قسمت عیالاً بماند تا بادلالت مذاکره شده و آن وقت طرح شود ولی اساس آن دودر ماده چهارم که شده باید محفوظ باشد تا بادلالت مذاکره شود.

رئیس - بفرمائید.

آقا سید یعقوب - بنده در صورت مجلس که قرائت شد توجه کردم بماده عقیده بنده بطور دیگر نوشته شده بود و اینکه آقای مضبر جواب من را دادند بنده عقیده داشتم که بودجه دوره ششم را دوره ششم باید بنویسد بودجه دوره ششم را دوره پنجم نمیتوان بنویسد و بنده معتقد بودم که بودجه اداره تقنینیه را اداره مباشرت و بودجه اداره تقنینیه را و ما هم اعتماد داریم به هیئت رئیسه که مصارف آنها داده شود.

بنده بدمندم برای دوره ششم در دوره پنجم بودجه نوشته شود و آقای مضبر هم در آن روز به بنده حمله کردند که برای مستخدمین مجلس نوشته میشود بنده عرض نکردم اینها را جواب کنند و بیکار بمانند بنده گفتم که یک ماده بیارند بگذارند

و حقوق آنها را بدهند و آنوقت همانطور که دوره چهارم بود خودش را گذرانند دوره ششم هم بودجه خودش را تصویب کند. این بودعیده بنده.

مخبر - قسمت اخیر فرمایش آقایان بنده حالاً شنیدم و آن روز هیچ اظهار نفرمودند بنده عرض کردم این یک عده اجزاء و اعضاء که مشغول کار هستند اگر بودجه تصویب نشود وزارت مالیه از نقطه نظری که بودجه تصویب نشده است بآن حقوق نخواهد داد و از فرمایش اخیرشان معلوم میشود که با حقوق نمایندگان دوره ششم مخالفند نه راجع با اجزاء آنها سابقه. بر این بود است و آقایان که دودر دست حقوق گرفته اند باید بمانند که بودجه مجلس باید یکمرتبه نوشته شود.

نسبت با اعضاء هم البته سزوار نیست که پس از مدتی خدمت حالا بدون حقوق بمانند و علاوه و کلای آن دوره هم که معلوم نیست کیها هستند.

رئیس - آقای کازرونی موافقت؟ کازرونی - بلی.

رئیس - مخالفی ندارد؟ (گفتند خیر)

رئیس - رای گرفته میشود بودجه سنه ۱۳۰۵ مجلس که مشتمل بر چهار ماده است بطوری که مواد تصویب شده.

(اغذ آراء بعمل آمد)

رئیس - اخذ آراء بعمل تمام شد.

(استخراج آراء بعمل آمده هفتاد و سه ورقه سفید تعداد شد)

رئیس - عده حضار ۹۱ با کثرت ۷۳ رای تصویب شد.

اسامی رای دهندگان آقایان: کی استوان. میرزا حبیب الله خان کهالوند. آقازاده تجدد. حاج شیخ عبدالرحمن صالحی. اکبر میرزا. آقا سید مصطفی بهبهانی. فرج الله خان آصف کردستانی. میرزا سید احمد احتشام. حسینعلیخان فرمند. ابوالحسن پیرنیا. حاج سید عبدالعلی طباطبائی دیبا. هابیم. میرزا صادق خان اکبر. شیخ الاسلام ملا پوری میرزا عبدالعزیز مفتی. آقا شیخ محمد علی طهرانی. امیر حسینخان بختیاری. حاج میرزا علی رضا قمی. میرزا محمد حسین صدرائی. دکتر محمد علی خان اسدی. میرزا محمد علی خان اسدی. آقازاده مهدی. شیروانی. میرزا شهاب الدین. دکتر حسینخان بهرامی. سید ابوالفتح. میرزا ابراهیم خان سهراب زاده. میرزا عطاه الله خان روحی.

بمطالعه متخصصین فنی نقشه برداری است مواد ذیل را تقدیم وبا قید فوریت تصویب آنرا تقاضا میکنم.

ماده اول - مجلس شورای ملی ساختن - خطوط آهن دبل را بدولت اجازه میدهد.

طهران - بندرجز طهران - محمره طهران - قنور طهران - دزداب سیستان طهران - چاه بهار - طهران - بندر لنگه طهران - ساوجبلاغ - طهران - آستارا

ماده دوم - دولت مکلف است پس از تهیه نقشه مقدماتی لازم برای ساختن هر خط مراتب را با اطلاع کمیته های خارجی ساختمان صلاحیت دارو معتبر برساند و شرایط هر یک نافه تر و بصرفه تر و زیاده تر باشد آنرا قبول و بموقع اجرا بگذارد.

ماده سوم - برای تهیه نقشه مقدماتی دولت بجای چهار متخصص آمریکائی (بلافاصله پس از تصویب این قانون) وعده لازم مهندس ایران استخدام نماید.

ماده چهارم - برای حقوق و مخارج متخصصین و سایر مخارج نقشه برداری دولت آبادی. میرزا رضا خان افشار. میرزا علیخان خطیبی. یحیی زنگنه. سلطان ابراهیم خان افغمی. دکتر آقابان. سلیمان میرزا. میرزا عبداللہ خان ناصر ندما می.

رئیس - آقای دکتر آقابان (اجازه)

دکتر آقابان - کمیسیون عریض راپورتی صادر کرده است که لازم است به نظر آقایان محترم برسد از این جهت آن راپورت را تقدیم میکنم.

وزیر فواید عامه - بطوریکه چند روز قبل اینجا عرض کردم و وعده داده بودم که تا دوردردیگر لایحه را آمه را تقدیم کنم اتفاقاً امروز روز دهم است که لایحه آن حضار است و تقدیم میشود و تقاضای فوریت هم شده و امیدوارم که آقایان هم موافقت فرمایند که زودتر تصویب لایحه دیگری هم هست راجع به استخدام یک نفر متخصص چای کار آن هم تقدیم میشود.

بعضی از نمایندگان - آفرین رئیس - لایحه راجع بیک نفر متخصص فلاحت یک شور بیشتر ندارد بنابراین به کمیسیونهای مربوط یعنی فواید عامه و بودجه و خارجه ارجاع میشود لایحه راه آهن هم بنده بطوریکه کنم که جنبه خرجش بر سایر قسمتهاش غلبه دارد و باید یک شور بشود و مذاکره اجازه بفرمائید برای اطلاع آقایان خوانده میشود بعد تکلیفش معلوم میشود (شرح ذیل خوانده شد)

ساحت مقدس مجلس شورای ملی - نظر بلزوم تسریع در کار ساختن راه آهن نظر باینکه ساختن راه آهن مقدماً محتاج

امروز این را مطرح میکنم بلکه بهمت آقایان نمایندگان برای روز پنجشنبه راپورتش را بمجلس بیاریم.

همانطور که دولت تقاضا کرده است و مقام ریاست هم فرمودند این لایحه خرج است و یک شور بیشتر ندارد و یک کمیسیون بودجه و از آنجا بمجلس میاید و کمیسیون دیگری لازم ندارد و همان کمیسیون بودجه کافی است.

رئیس - کمیسیون بودجه منتها کافی نیست چون اینجا در نظر گرفته شده است که چهار نفر متخصص آمریکائی و یک عده مهندس ایرانی هم استخدام شود نسبت بمهندسی ایرانی یعنی نیست اما چهار نفر متخصص آمریکائی را که میخواهند اجازه بگیرند و استخدام کنند باید به کمیسیون خارجه هم برود.

در سابق این قبیل لواجه بود و کمیسیون میرفت یعنی آن لواجه که جنبه استخدام داشت بکمیسیون بودجه و خارجه میرفت ولی در این دوره اینطور معمول شده است که بکمیسیونهای دیگری هم که مربوط به لایحه میشود برود.

بنابراین کمیسیون فواید عامه و بودجه و خارجه ارجاع میشود بعضی از نمایندگان - رای بگیرند رئیس - تصور نمیکنم رای لازم داشته باشد.

آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو - راجع به قسمتی که بکمیسیون فواید عامه میرود فوریت وارد است برای اینکه لواجه که به آنجا می رود دوشور میشود بنا بر این در قسمت فواید عامه اش اگر مقتضی باشد رای گرفته شود.

مدل - بنده اصلاح عبارتی دارم رئیس - حالا که مطرح نیست نسبت بآن قسمت لایحه که معمولاً باید دو شور بشود رای میکنیم باینکه یک شور بشود آقایانی که تصویب میکنند قیام فرمایند.

رئیس - تصویب شد.

وزیر مالیه - نظر باینکه دولت در نظر دارد این مالیاتهایی را که گرفته میشود بیک صورتی در بیارند که مستقیماً افراد طرف نباشند و کمتر اعتراضات و شکایات از طرف مردم بشود و این مالیاتها بطور غیر مستقیم گرفته شود.

لهذا برای ترتیب باج راهها و نواقل دولت در نظر گرفته است که یک مالیاتی در سرحد از اجناس گرفته شود و باج سفا و نواقل بکلی ملغی شود.

این است که یک لایحه در این باب تهیه شده و تقدیم می شود و چون وقت مجلس هم خیلی کم است تقاضا میکنم که در باب

فوریت آن رای داده شود که یک شور شود.

جمعی از نمایندگان - صحیح است رئیس - آقای اشگر (اجازه)

ماليه ارجاع میشود. ماده دوم لایحه دیون دولتی مطرح است (شرح ذیل خوانده شد)

ماده دوم - در آخر هر سال وزارت مالیه مطابق جدول ذیل یکمده از سهام را بترتیب قرعه انتخاب و وجه آنها تأدیبه خواهد نمود.

جدول عده سهامی که هر سال برای تأدیبه وجه باید بموجب قرعه معین شود.

سال	ردیف الف	ردیف ب	ردیف ج	ردیف د
۱	۴۰۰۰	-	-	-
۲	۳۶۰۰	۲۰۰	-	-
۳	۳۲۰۰	۳۰۰	۲۰	-
۴	۲۸۰۰	۴۰۰	۴۰	-
۵	۲۴۰۰	۵۰۰	۶۰	-
۶	۲۰۰۰	۶۰۰	۸۰	-
۷	۱۶۰۰	۷۰۰	۱۰۰	۱۰
۸	۱۲۰۰	۹۰۰	۱۲۰	۲۰
۹	۸۰۰	۱۰۰۰	۱۴۰	۳۰
۱۰	۴۰۰	۱۰۰۰	۱۲۰	۳۰
۱۱	۲۰۰	۱۰۰۰	۱۴۰	۳۰
۱۲	۱۰۰	۱۰۰۰	۱۴۰	۳۰
۱۳	۵۰	۱۰۰۰	۱۴۰	۳۰
۱۴	۲۵	۸۰۰	۱۶۰	۴۰
۱۵	۱۰	۶۰۰	۱۸۰	۵۰
۱۶	۵	-	۲۸۰	۶۰
۱۷	۲	-	۲۶۰	۷۰
۱۸	۱	-	-	۲۰۰
۱۹	۰	-	-	۲۰۰
۲۰	۰	-	-	۲۰۰

اگر در مجلس بخواهیم بگیریم که بفلان شخص داده شود و بفلان شخص داده نشود که این خوب نیست و هیچ منطقی ندارد بنابراین ناچاریم که در اینجا باصول قرعه قائل شویم و غیر از این ترتیب علاج دیگری نداریم.

رئیس - آقای شیروانی (اجازه)

شیروانی - بقول یکی از رفقا این عادت به حدس و تخمین و راه آسان پیدا کردن برای کارها جزو رویهها و عادت ما شده است در صورتیکه بسیار بدعادت است و باید تمام مسائل جزئی را تحت دقت آورد و از روی نهایت دقت در کار کرد ما نمیتوانیم می آیم این جا چهار میلیون تومان تخصیص میدهم به اینکه طلب مردم را بدهند.

این صحیح نیست. طلب کسی که چاه چاه وقت؟ مال چه مصری از چه زمانی تا چه زمانی؟

اینها باید معین شود. همینطور چهار میلیون پول بدهیم ۱۴ مثلا طرز آسانی که برای دادن طلب مردم دولت پیدا کرده این است که بیاید دست بکنند توی يك قوطی و يك اسمی در آورند.

این البته کار دولت را آسان میکند آقاممکن است بدهد که بیست سال است هزار تومان طلب دارم و این هزار تومان سرمایه زندگانی من بوده است این قرعه باسم بدهد در نیاید.

ولی يك کسی که يك دعاری بی ربطی از باب آن مستوری هائی که تومانی پنج شاهی خرید و فروش کرده است یا اینکه صد هزار تومان بنامی در فلانجا کرده است و جزو مدعیان دولت است حالا میخواهد بگیرد اسم آن شخص اول از توی قوطی بیرون بیاید و طلب آن شخص را سال اول بدهند ولی آن بدبختی که سرمایه زندگانش را بدولت داده است مال آنرا بعد از ۴ سال از موقعی که پول داده است یعنی آنوقتی که نوه او تازه موقع رشدش است بهش بدهند.

این چیز عجیبی است! طلب مردم را دادن که این راهش نیست!!

بالاخره دولت را هم باید مثل بکنفر از اهالی مملکت فرض کرد. از هر که طلب کار است بگیرد و بهر کس هم بدهکار است بپردازد.

بند عرض میکنم یکوقت هست که آقایان میخواهند يك پول هائی از داخله قرض کنند.

مثلا برای اصلاحات بل یا ساختن راه آهن آنوقت باید باین طریق قرعه بکشند و تمام متعلقات و سایر مواد هم در ردیف ماده اول باید تصویب شود.

ولی يك رفتی است که دولت میخواهد يك راهی پیدا کند که پول مردم را بدهد بدستشان و بالاخره در نتیجه يك چنین اقدامی سند خزانه دولت معتبر شود در اینصورت این راهش نیست راهش این است که اول حساب مردم را رسیدگی کنند به بینندگی طلب دارد و کی ندارد و مال چه زمانی است.

وقتی که این قسمتها تمام معین شده آنوقت دولت چون نمیتواند تمام این طلب هارا در ظرف یکسال بپردازد باید دولت يك قسمتهائی را رعایت کند و آن این است که باید هر کس طلبش قدیمتر است زودتر بهش بدهند و یکی هم مبلغ یعنی آن کسانی که يك مبالغ زیادی از دولت طلبکارند آنها را باید بتدریج بپردازند ولی آن کسی مثلا در شهر رود جو برای حلیق مالهای دولت داده است آنرا باید فوراً بدهند بدستش.

دلیل ندارد که بعنوان قرعه بگذارند طلب این شخصی بیست سال دیگر معطل

بماند طریق پرداخت دیون داخلی دولت اینست.

اما همینطور که عرض کردم از روی تخمین حدس میزنیم که چهار میلیون پول به هم بدولت که برود بيك اشخاصی که طلب دارند بپردازد البته این يك کار آسانی است ولی راه ادعای دولت و حفظ اعتبار امضاء دولت این نیست.

وزیر مالیه - همانطوری که عرض کردم متأسفانه يك قدری در مواد دقت نمیشود.

این قسمتهائی را که آقای شیروانی فرمودند دولت تمام این نکات را دقت کرده است و در این قسمت که پیشنهاد شده است چهار ردیف را برای دادم اسهام طلب مردم قائل شده است.

يك ردیف آنهائی که پنجاه تومان و شصت تومان و صد تومان طلب دارند دو قسم ردیف دوم آنهائی که از صد تومان بیلا طلب دارند.

قسمت ردیف سوم و چهارم آنهائی که از بیان صد تومان و هزار تومان بیلا طلبکار هستند آنوقت در قسمت دادن این اسهام آنهائی که کمتر است از ردیف اول داده می شود و آنهائی که طلبشان زیادتر است از ردیف دوم الی چهارم داده میشود و بعد هم در ترتیب پرداختش اگر ملاحظه بفرمائید آنهائی که پنجاه تومان است یا نزدیک به پنجاه تومان است در هشت سال اول تمام آنها پرداخته میشود.

در قسمت دوم آنهائی که صد تومان است در ظرف ده سال و قسمت سوم در ظرف پانزده سال و قسمت چهارم در ظرف بیست سال و تمام این ملاحظاتی شده است و البته آن اشخاصی که بی بضاعت هستند و طلبشان کمتر است آنها را باید زود تر بدهند.

همینطور بالعکس اشخاصی که طلبشان زیاد تر است باید بد داده شود اما در باب پرداخت آن هر قسمتی که تصور میفرمائید البته يك اشکالاتی خواهد داشت. بخواهند تومان شمار بدهند آنوقت این نظریه که عرض کردم (آنهائی که کمتر است باید زود تر بدهند و آنهائی که زیاد تر است بر تر بدهند) محفوظ نمی ماند.

ولی این جازوی از هبل و انصاف تا يك اندازه ترتیبی در نظر گرفته شده است که بآن اشخاص که طلبشان کم است زود تر بدهند و این راهی بوده است که بعد از مطالعات زیاد در نظر گرفته شده است و بهترین طریق است از برای اینکه از روی عدالت طلب مردم پرداخته میشود.

بلکه اگر دولت چهار میلیون پول داشت و یکمرتبه همه طلبکاران میداد خیلی خوب بود ولی چون تهیه اینپول برای

دولت ممکن نیست از این جهت برای پرداخت طلب مردم این را در نظر گرفته است و بعقیده بنده تصور میکنم راهی بهتر از این بتوان فرض کرد.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

رئیس - لایحه مالیات راه ها و انعام باج های فعلی تقدیم مجلس شده و بنده عرض کردم بکمیسیون قوانین مالیه باید برود حالا معلوم میشود که بدو کمیسیون دیگر هم باید مراجعه شود.

بر طبق ماده پنج تقاضا شده است که وزارت فوائد عامه مجاز باشد یک نفر مدیر کل آمریکائی با سالی دوهزار و ولار و

شش نفر دیگر با سالی هفت هزار و پانصد دلار اشتغال نماید بنابر این باید بکمیسیون بودجه و خارجه هم ارجاع شود.

جمعی از نمایندگان - صحیح است مذاکرات هم کافی است.

رئیس - پیشنهاد آقای دکتر آقایان راجع بماده دوم قرائت میشود (باین مضمون خوانده شد)

بنده ماده دورا بترتیب ذیل پیشنهاد میکنم:

ماده دوم - در آخر هر سال وزارت مالیه مطابق جدول ذیل چهار هزار از اسهام را بترتیب قرعه انتخاب و وجه آنها را تأدییه خواهد نمود.

سال	ردیف الف	ردیف ب	ردیف ج	ردیف د
۱	۴۰۰۰	-	-	-
۲	۳۶۰۰	-	۴۰۰	-
۳	۳۲۰۰	۴۰۰	۲۰۰	-
۴	۲۸۰۰	۸۰۰	۴۰۰	-
۵	۲۴۰۰	۱۰۰۰	۶۰۰	-
۶	۲۰۰۰	۱۲۰۰	۸۰۰	-
۷	۱۴۰۰	۱۴۰۰	۱۰۰۰	-
۸	۶۰۰	۱۸۰۰	۱۲۰۰	۲۰۰
۹	-	۲۰۰۰	۱۴۰۰	۴۰۰
۱۰	-	-	-	-
۱۱	-	-	-	-
۱۲	-	-	-	-
۱۳	-	-	-	-
۱۴	-	۱۶۰۰	۱۶۰۰	۸۰۰
۱۵	-	۱۲۰۰	۱۸۰۰	۱۰۰۰
۱۶	-	۲۸۰۰	۱۲۰۰	-
۱۷	-	۲۶۰۰	-	۱۴۰۰
۱۸	-	-	-	۴۰۰۰
۱۹	-	-	-	۴۰۰۰
۲۰	-	-	-	۴۰۰۰

رئیس - آقای دکتر توضیح بدهید

دکتر آقایان - دواصل بنده را وادار کرده بقدیم این پیشنهاد یکی از این دو اصل دین بوده که این اسهام نباید حال و قفه پیدا کند و بلکه باید در جریان معاملات باشد.

يك اصل دیگر هم این است که حفظ اعتبار دولت شده باشد و هر کس هم از دولت طلبکار است بطلب خودش میرسد.

جدول بندی که اینجادر پیشنهاد بنده شده است درست مطابق است با جدول بندی که در لایحه دولت و کمیسیون است منتهی تفاوتش این است که اینجایك قرعه بیشتر لازم ندارد و خیلی بهتر از ترتیبی است که پیشنهاد کرده است و قبل از اینکه بنده این پیشنهاد را تقدیم کنم هم با آقای وزیر مالیه و هم با رئیس کل مالیه مذاکره کرده ام و آنها هم نظر موافقت اظهار

آقاضیاء. تمام آقایان محترم تصدیق بفرمائید که مستخدمین مجلس در انجام خدمات و وظائف خودشان جاهشانی میکنند و يك قانون استخدامی هم برای ترتیب استخدام آنها تنظیم شده و شور و دل آنهم تمام شده است فقط سوردوم آن باقی مانده و بنده فکر کردم دیدم اگر در جلسات رسمی لوابیح مهم در دستور هست اگر پیشنهاد بشود ممکن است تصویب بعضی از آن لوابیح بتأخیر بیفتد از این جهت پیشنهاد کردم که يك جلسه مخصوص علاوه شود بر جلسات رسمی مجلس اختصاص بیاید بشور دوم در قانون استخدام مستخدمین مجلس رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازت)

آقا سید یعقوب - خوب شد که آقای آقاضیاء عقیده خودشان را اظهار فرمودند ولی بنده تقاضا دارم که روز پنجشنبه اول جلسه همین قانون استخدام مطرح شود

آقاضیاء - اگر در اول جلسه روز پنجشنبه قبول بفرمائید بنده هم عرضی ندارم

رئیس - آقای وزیر فوائد عامه فرمایشی دارید

وزیر فوائد عامه - بلی اگر چه بنده می بینم آقایان راجع بدستور روز پنجشنبه پیشنهادات زیاد دارند ولی در هر صورت بنده هم میخواستم تقاضا کنم که از برای روز پنجشنبه سه چهار فقره لایحه است که کمیسیون فوائد عامه هم رأی داده و تصویب نموده است آنرا جزو دستور شود

یکی قانونی است بطور کلی برای امتیاز چراغ برق در تمام مملکت یعنی در شهرها. یکی هم لایحه امتیاز رب السوس و دیگری لایحه راجع بلوله کشی نبط بیجار خاله است حالا اگر آقایان موافقت بفرمائید این چند فقره لایحه زودتر بگذرد خیلی خوب است و اگر هم موافقت نمی فرمائید دیگر خود آقایان میدانند

آقاضیاء - بنده در اینصورت پیشنهاد مرا استرداد نمیکنم و تعقیب میکنم که يك روز مخصوصی برای اینکار معین شود و تقاضا دارم رأی گرفته شود

رئیس - رأی میگیریم پیشنهاد آقای آقاضیاء آقایان موافقین قیام فرمائید (عده قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد جلسه آتیه روز پنجشنبه سه ساعت نیم قبل از ظهر و اگر آقایان موافق باشند همان پیشنهادات آقای وزیر فوائد عامه دستور اول جلسه باشد و بعد هم بقیه دستور امروز

جمعی از نمایندگان - صحیح است (مجلس سه ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی
سید محمدتدین
منشی م. شهاب
منشی علی خطیبی